

ALGUNS CRITERIS PER A L'IDENTIFICACIÓ DELS DOS ESTORNELLS
Sturnus vulgaris i Sturnus unicolor A L'ÈPOCA DE CRIA

Anna MOTIS i BERTA (1)

A B S T R A C T

- Some criteria for Starling (Sturnus vulgaris and Sturnus unicolor) identification during the breeding season.-

Recently Catalonia has been colonised by the two Starling species. Some identification features are compared.

Sturnus vulgaris

Sturnus unicolor

Juveniles.-

- Greyish-brown colour	- Darker
- Light throat-patch larger creamy-white.	- Usually smaller throat-patch and greyer.
- Breast, belly and flanks intensely spotted with creamy spots.	- Breast and belly spotted, less on the flanks. Spots greyish-white without the creamy suffusion.

Adults.-

- Conspicuous spots on the under tail coverts and mantle to rump. Wing coverts spotted.	- Spotless, rarely some spots on under tail coverts, back or cheeks.
- Breast, belly and mantle to rump glossy green, also purplish gloss on sides of neck, nape and throat.	- Metallic gloss uniformly dark-purple.
- Brownish wing contrasts with black body.	- Wing and body black, no contrast.

(1): Dpt.de Zoologia (Vertebrats), Fac.de Biologia. Univ. de
Barcelona. Avda Diagonal 645. Barcelona-28

En els darrers anys, tant l'estornell vulgar (Sturnus vulgaris) com l'estornell negre (Sturnus unicolor) han colonitzat casa nostra, ocupant, actualment i entre les dues espècies, gairebé la totalitat de Catalunya. Això pot comportar alguns problemes en l'identificació de les dues espècies, principalment a l'època de reproducció, quant els adults d'estornell vulgar perden la majoria de taques blanques i, sobre tot, per la presència de volanders d'ambdós estornells, difícils de determinar.

De tota manera, les dificultats en la identificació es veuen disminuïdes si tenim en compte que només es presenten problemes a la zona on nidifiquen les dues espècies juntes o a les rodalies d'aquesta. La superfície actual de contacte se situa en una franja que va de l'oest de la província de Lleida tot travessant la de Tarragona fins a la costa (comarques del Pallars Jussà, la Noguera, el Segrià, les Garrigues, el Priorat, el Baix Camp, l'Alt Camp i el Baix Penedès) i al sur per la província de Tarragona (comarques del Baix Ebre i el Montsià). Per informació més detallada vegeu (MOTIS et al., 1983).

De cara a possibles anellaments en la zona conflictiva, es donaran a continuació unes indicacions sobre el plomatge d'ambdues espècies, advertim, però, que la identificació

dels volanders no sempre és possible.

VOLANDERS

El plomatge de volanders és el que tenen els polls en abandonar el niu fins a la primera muda. El període en què s'efectua aquesta muda és molt ampli : de juny a mitjans d'octubre, essent probable que l'estornell vulgar mudi una mica abans que el negre, ja que la seva cria és més primerenca.

Els volanders d'estornell vulgar es caracteritzen perquè tenen la gola de color blanc cremós que contrasta molt amb la tonalitat marro-grisenca general de l'ocell. Tant el pit com el ventre i els flancs presenten taques grosses i aïllades d'un color blanc cremós que formen llistes longitudinals, i son produïdes pels marges clars de les plomes cobertores. A mida que passen els dies, aquest marge es va desgastant i abans de la muda post-juvenil, els volanders han perdut ja gran part de les taques.

El plomatge dels volanders de l'estornell negre presenta, respecte als d'estornell vulgar, un to general més fosc. La taca de la gola acostuma a ser més petita i de color blanc grisós. Les taques de les parts inferiors estan més concentrades al pit i al ventre, escassegen als flancs i són també d'un blanc més grisós (no cremós com en l'estornell vulgar). La franja clara de les plomes és més petita que en l'estornell vulgar.

A partir de l'aparició de les plomes del primer hivern, la identificació esdevé més fàcil. Els estornells vulgars adquireixen el seu típic plomatge hivernal molt tacat, i en

canvi, els estornells negres presenten el plomatge del primer hivern amb un tacat variable segons els individus, però sempre molt menys intens i amb taques més petites que l'estornell vulgar.

ADULTS REPRODUCTORS

No és en má sinó en l'observació de camp on és més possible que es presentin problemes d'identificació entre ambdues espècies. Pel que fa a l'estornell vulgar, els adults reproductors conserven les conspicues taques blanc-cremoses a les infracobertores caudals i també petites taques a les cobertores alars i al dors. Hi ha, malgrat tot, alguns individus, principalment mascles, que conserven molt poques taques, que poden presentar certes dificultats. Bons caràcters d'identificació general de l'espècie i sobretot en aquest casos són: d'una banda l'existència de reflexos essencialment verdosos al pit i al dors, i d'altra banda les ales (rèmiges i cobertores), que són d'un color marronós (+) que contrasta força amb el to negre general.

En el cas de l'estornell negre, els adults reproductors presenten un plomatge completament negre, sense cap taca blanca, tot i que alguns individus del segon any (5) (sobretot les femelles) poden presentar algunes taques a les infra

(+) : S'ha de diferenciar ací el concepte "ala marronosa" de la vora exterior marró de les primàries que presenten les femelles d'ambdós estornells.

cobertores caudals i fins i tot a les galtes o al dors. En aquets casos, es poden observar els reflexos del pit i al dors que, a diferència de l'estornell vulgar, són de color porpra, i les ales, que no presenten el to marronós (+) característic de l'estornell vulgar. D'altra banda, existeixen formes d'estornell negre que presenten un color negre-cendrós que és mat, sense reflexos.

Per més informació sobre el plomatge i determinació de les edats i sexes de l'estornell negre és molt convenient revisar HIRALDO & HERRERA, 1974.

Com s'ha comentat, les característiques detallades són només normes generals, però no absolutes, resultant fins i tot aconsellable deixar d'anellar els individus volanders que presentin dificultats de determinació. Finalment, seria també de gran interès que en les zones monoespecífiques es dediqués atenció al plomatge dels volanders per tal de caracteritzar millor les diferències entre ambdues espècies.

RESUM

ESTORNELL VULGAR

ESTORNELL NEGRE

Volanders

- Color general marró-grisenc	- Més fosc
- Taca de la gola, grossa, color blanc-cremós	- Taca de la gola generalment més petita, color blanc-grisós
- Tacat intens al pit, al ventre i als flancs. Taques color crema	- Tacat sobretot al pit i al ventre, menys als flancs. Taques blanc-grisós

Adults reproductors

- Taques conspicues a les infracobertores caudals, també taques al dors i cobertores alars.
- Pit, ventre i dors amb reflexes verdosos. Costats del coll, clatell y gola amb reflexes de color porpra.
- Ala marronosa que contrasta amb el color negre del cos.
- Sense taques; rarament alguna taca a les infracobertores caudals, galtes o dors.
- Color molt més uniforme, reflexes metàlics de color porpra fosc.
- Ala negre igual que el cos

BIBLIOGRAFIA

- HIRALDO, F. & HERRERA, C.M., 1974. Diformismo sexual y diferenciación de edades en Sturnus unicolor Temm. Doñana Acta Vert. I (2) : 149-170.
- MOTIS, A., MESTRE, P. & MARTINEZ, A., 1983. La colonización y expansión del Estornino pinto (Sturnus vulgaris L.) y el Estornino negro (Sturnus unicolor Temm.) en Cataluña (NE de la Península Ibérica). Misc.Zool., 7 : 131-137.

(Rebut el 10.III.1984)